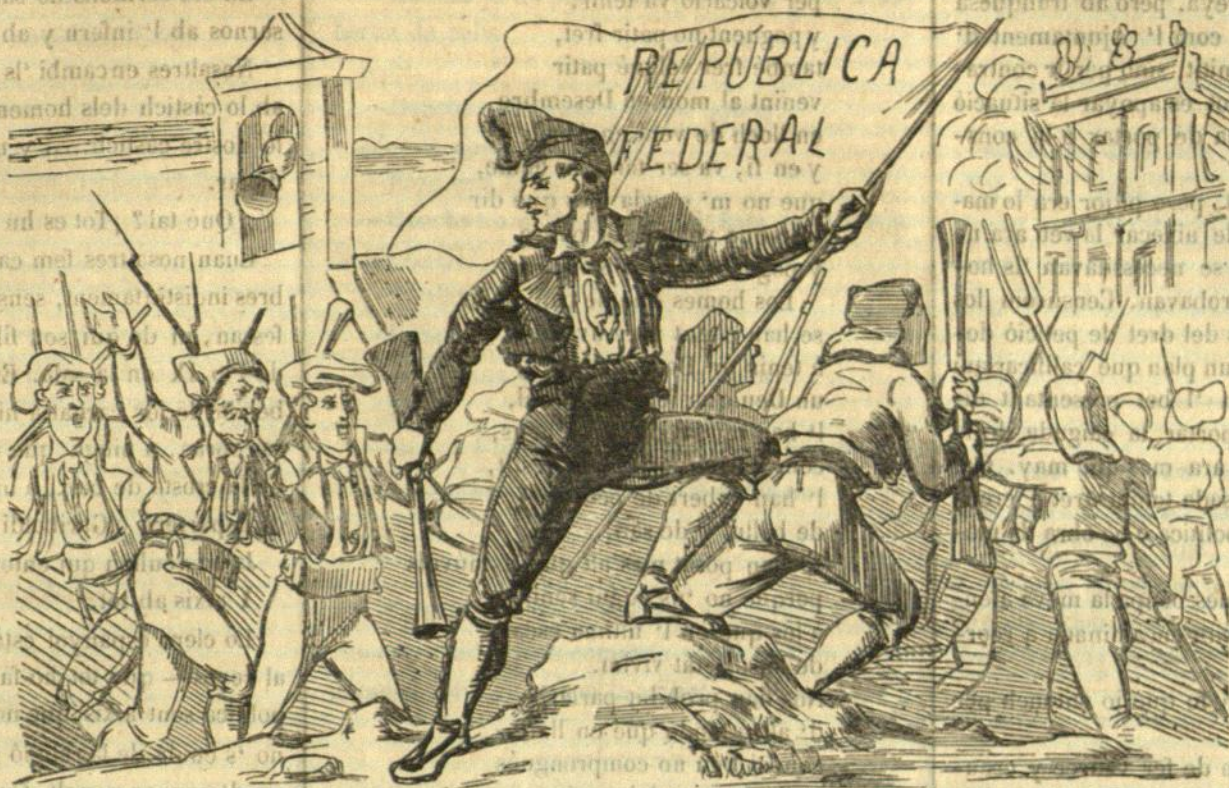

I. LOPEZ, EDITOR,

RAMBLA DEL MITJ, 20,

Y CARRER AMPLE, 26.

2 cuartos.

EUDALT PUIG,

LLIBRERIA,

PLASSA NOVA, 8.

2 cuartos.

LO SOMATENT.

PERIODICH POLITICH LLIBERAL.

II SOMATENT, CATALANS!!

Los enemichs ja 'ns temen, los monàrquichs ja 's veuen la pedregada á sobre, los que de bona ó de mala fè, predicavan y deyan per tot arreu, que 'l poble era encar ignorant, se 'n han dut un desengany terrible, los que per egoisme ó per ignocencia volian la monarquia, veuen que la república federal s' acosta, pero á passos de gegant. Somatent, catalans, que si 'ns unim bé, la victoria es per nosaltres, somatent, catalans, que si guanyem la pàtria tindrà assegurada totes las llibertats; somatent, catalans, que ara mes que may podem tenir esperansas de que la revolució no haurá sigut inútil, com ho fora si corretgissim lo mal ab una malaltia.

No volguem pactes que 'ns deshonrin en lo mes minim, no acceptem condicions de nostres enemichs; no 'ns recordem de la abressada de Judas: somatent, catalans, que se 'ns vol enganyar y ja 'ns tenen paradas las telas per cassarnos baix la coalissió. Si estes sen segurs de guanyar no 's coaligarian per que per res nos necessitarian allavoras, nosaltres sobre no podernos unir ja que la mort de la nació y la vida de la pàtria son duas cosas molt diferentas, tampoch debem unirnos ab ells, ja que per res los necessitem.

No 'ns valguin excusas, catalans, no valguin promesas: tot lo que 'ns puguin prometre y tot lo que 'ns puguin dar ja ho tenim. No 'ns ho han donat ells, no; nosaltres ens ho hem guanyat.

Somatent, catalans, que volen bastardejar las eleccions propagant medis imposibles; so-

matent catalans, que cuan s' ha de saber mes que may quina es la opinió del país, y cuants republicans y cuants monarquichs hi ha en Espanya, tractan ells de disfrassarho volguent realisar barrejas tant impossibles com es la de una manada de llops y un' altre de ovellas.

Tenen por de perdre y 'ns buscan, veuen que guanyant nosaltres allaujerarem sense contemplacions las cargas del estat y tenen por.

Somatent, donchs catalans, que si estém units y compactes, no 'ns trobarán y serán inútils cuants esforços fassin per obtenir lo que per cap estil ha convingut may á Espanya, y molt menos en un períodó constituyent. —A. Z.

FOTOGRAFIA DE LO SOMATENT.

¿Que tal? ¡Y sense tirabuxó!

REVISTA POLITICA.

Hauria de comensar per no fer revista perque com aquell qui diu no hi ha res que participar. ¿Qué fa 'l govern? Dorm. Ja ho veuen, varem fer la revolució per dormir. En Romero Ortiz, diu que s' ha cremat perque li varem dir que abordes la cuestió religiosa.

A la cuenta 's va pensar que 'l tractavam de gos, y ell que si, diu: ara no la abordaré. Los capellans donchs estan d' enhorabona y aixis com nosaltres no. Ara vostés ja 's dehuen creurer que estich desanimat. Res d' aixó. Si aquest bon home no estableix la llibertat de cults, ja la establiran las constituyents, no tingan por; es cuestió de dias y res mes. Francament aixis com he estat tants anys sense aqueixa llibertat també m' hi estaré uns cuants dias.

Sols me sab greu una cosa y es que en un ministeri revolucionari hi figuri un conservador. Que 's descuidi, á veurer si 'ls capellans li faran trabeta. Vegin vostés si no es una bona gatada que ara que no hi ha cap lley d' influencias teocráticas de deixá perdre aquesta ocasió tant magna.

De bona gana pendria que 'n Romero Ortiz sen anes á Vichy y deixes lo lloch al Aguirre, Martos ó á cualsevol altre que fos capás de tindre lo valor de arrostrar las iras dels teócratas.

La contribució d' en Figuerola coneguda per la capitació—y que alguns anomenan de la Decapitació,—segueix sent objecte de las murmuracions de tothom. No seré jo 'l que aplaudeixi lo decret d' aquest home que no

es tant sabi com jo 'm creya. pero ab franquesa crech que no convé fer com l' Ajuntament d' Arenys de Mar, que ha dimitit, sino per l' contrari, lo que convé mes que tot es apoyar la situació actual qu' es la que 'ns ha de portar a la constitució definitiva del país.

Lo decret es molt dolent, pero pitjor era lo manar dels moderats y aixó de aixecar la veu ara no te gracia. Avans era quan se necessitaven 'ls homens y cuan... no se 'n trobaven. Censurem los actes del ministre, fem us del dret de petició demanantli que desisteixi d' un plan que calificaríam d' esborrat, pero no fem 'l bet presentant dimissions que sols poden portar la caiguda de la situació que convé solidar ara mes que may. Qui observi una conducta oposada tenim dret a creuer que ó no sab gens de política ó bé obra de mala fé.

Després d' aixó lo que mes ocupa la meua atenció es la circular d' en Prim encaminada a reorganisar l' exercit.

Ara li vull dir á D. Joan lo que jo entench per organisar als soldats.

Lo primer que se 'ls ha de fer veurer y creuer, es que no regoneixen á ningú mes que á la nació y que faltarán á son deber sempre y cuan vagin contra ell encara que 'l que 'ls ho manés sigues Don Joan Prim. (Ho poso per cas.) Després d' aixó m' ocuparia á educals ben be, 'ls modificaria radicalment la ordenansa actual, que mes sembla salvatge que militar. Després 'ls deixaria retirar bona cosa mes tart perque poguessin acostumar-se a la vida del ciutadà anant al café, teatro, etc. No faria com diuen que ha fet V., es á dir, que no 'ls privaria d' anar á las reunions democráticas, y aixis per aquest camí aniria seguint y fent reformas sense parar may. Lo resultat d' aixó jasab quin fora, y jo també, la disolució del exercit y lo retorn de la felicitat de moltes famílies que ara ploren lo segregament de algun de sos membres. Aixó per vosté y molts altres, tindria una gran desventaja y es que com es capitá general, —vosté se 'n ha fet, si no me equivoco,— deixaria de serho ab la abolició dels soldats, mes aquest obstacle aviat seria vensut per part de vosté, puig jo tinc de creuer lo que 'm diu, es á dir, que no es ambiciós y que sols desitja lo bé de la patria.

¿Qué tal? ¿Fora bon ministre de la guerra? Podria ser que no, pero en cambi ho fora y molt bo, de la PAU. La idea de la coalició que si no es molt bona ni patriótica, es molt cómoda, guanya terrenó. Anem mals, molt mals, molt mals.

Dissapte als parlaré de la ley electoral y del manifest.

LO CHRIST DE AVUY Y LO CHRIST DE AHIR.

Vaja, que fou humorada la que tingué Jesu-Christ! hi ha gustos que no s' comprenen; lo seu fou un gust aixís. Podia escullir son pare, y un fuster se va escullir; naixer en un gran palau, tenir un brés de marfil, y va naixe en un estable hont no hi havia ni llit; tenir criats á dotzenas, contar los subdits per mils, y ni tan sols llevadora

per volcarlo va tenir; y poguent no patir fret, també fret volgué patir venint al mon en Desembre en lloch de veni en Abril; y en fi, va ser tan bon home, que no m' queda mes que dir sino que volgué ser pobre y poguent ser un home rich.

Los homes que de cap modo se han pogut may avenir á tenir un Deu tan pobre, un Deu que fou tan humil, l' han mudat de cap á peus, com un senyor l' han vestit, l' han cubert de pedrerías, de bellut y de satí. L' han posat mes alt que 'ls núvols perque no 'ns pugui sentir á los que en l' última escala de la societat vivim.

Nos han prohibit parlarli d' altre modo que en llatí, com si Deu no compregués lo llenguatge del esprit.

Lo han rodejat de aparato té ministros y agutzils y tronos de plata y or, y carrossas de marfil. Té mestres de ceremonias que 'ns diuen que li hem de dir, cuan habem de agenollarnos ó pegants cops en lo pit. En un mot hi ha tal distancia del Deu de avuy al de ahí que estich cert que no l' coneix la mare que l' va parir.

ELLS Y NOSALTRES.

Are vegin qui ho diria: Nosaltres que hauriam de ser deixebles, hem de ser mestres.

Si s' volen convenser d' aixó que 'ls hi dich, comparin.

Si nosaltres volem tractar una cuestió, obrim discussió ja siga per medi de la paraula, ja siga valentnos de la impremta. Donchs ells, no. S' enfilan dalt d' una trona, agafan per president á un Sant Cristo, y valguentse de la magestat de la imatge, claman desde 'l púlpit tota classe de disbarats filosófichs que no poden ser contestats per ningú. Mentres tant lo poble queda enganyat.

Ara per exemple: están de moda 'ls sermons contra la revolució, y contra 'ls que la sostenen. Donchs no hi ha mes remey que escoltarsel y deixarlhi dir impunement un sens fi de disbarats que sobre demostrar malicia y rabieta, indican al mateix temps torpesa y curtedat de talent.

Nosaltres pel contrari, com ja hem dit avans, obrim discussió y deixem que se 'ns contesti. A rahons oposem rahons, y 'l poble que sent las unas y escolta las otras, jutja imparcialment y falla. ¿No es millor lo sistema nostre que no pas lo del de las sotanas?....

En sos sermons no saben fer mes que amenast sarnos ab l' infern y ab lo castich de Deu.

Nosaltres encambi 'ls podriam haber amenassat ab lo cástich dels homens, podriam haber realisat lo nostre cástich..... y no obstant los varem perdonar.

¿Qué tal? ¿Tot es hu ells ó nosaltres!

Cuan nosaltres fem caritat la fem á tots los pobres indistintament, sense mirar quinas ideas professan, ni de qui son fills, ni si tenen lo retrato de Pio IX en la sala. En cambi ells se guardan ben bé de fer caritat á ningú que no sigui adicte á sas obras, á ningú que no hagi tingut los pares de la crosta de baix, á ningú que tingui 'l retrato d' Espartero ó Garibaldi en l' habitació.

Ja ho veuen qui entent millor la caritat.

Y aixis ab tot.

Lo clero espanyol está tant adelantat —vull dir al revés— que tot ho fa á l' inversa. Se fica en política sent aixis que no se 'n hauria d' ocupar, no s' cuida de la religió sent aixis que se 'n hauria d' ocupar y molt. Cuan veig viatjar un capellá en carril me sembla que veig un absurdo.

Si be ara caich que sols en duas cosas son liberals los capellustres: en lo menjar y en lo anar de viatge.

¿Deu los ampari á n' ells que ho necessitan mes que nosaltres!...

¿Quin dia será aquell que hi veurem clar!

No s' espressarian ells, aixis, respecte de nosaltres.

Los artistas varen posar lo crit als núvols perque es tiraba á terra Sant Miquel y no son bons pera anar als claustros de la Catedral y cridar contra las trenyinas dels altars, y la pols que s' menja las pinturas dels cuadros. Y ara que parlem de cuadros, encara no hem vist cap exposició de artistas, ni cap comunicat en un diari ó altre, perque s' tornessen á son lloch alguns retaules que hi havia en certs altars dels mateixos claustros y que desde l' exposició retrospectiva no hi son. Després se voldrá tirar á terra un guarda-rodas en lo qual hi haurá esculpida una creu y surtirán en contra mil exposicions ab deu mil firmas cada una. Casí bé 'm farán creuer que de artista á neo, no hi ha mes que un pas.

Un parell de caputxins es una comedia que s' posá en escena en lo Romea, pera deixar probat que 'ls caputxins fins fan ser dolentas las comedias que inspiran.

A mes del *Cohete*, el *Federalista* y 'l nostre semanari, se publica també en Barcelona *La Vanguardia*, que com los altres tres periódichs defensa la República federal. A veurer si sortirem ab la nostra. Trallem sense descansar, que cuan

es bé 'l fi, 'l treball may es perdut; ja sabem lo catalans que, tart ó aviat, qui sembra cull.

Fassin lo favor d' enviar la correspondencia á ca 'n Lopez.

—Qu' es vosté democrata?
—No senyor, no puch.
—Y donchs, que 's progresista?
—Tampoch puch serho.
—Neo?
—Menos menos.
—Vaja, digui qu' es y acabem.
—So militar velhiauqui.
—Qui ho ha dit aixó?
—Qui vul que sigui? ¡Don Joan!
—Que tindrem rey ó república?
—Lo ministeri ho dirá.
—Me creya que ho havia de dir lo pais.
—Es que vosté sempre 's creu lo que deuria ser y no lo que es.

—Sab lo concell d' estat.
—Si.
—Donchs ja 'l tornem á tenir. ¿Sab los militars?
—Si.

—Donchs ja no poden ser polítichs. ¿Sab la llibertat de cults.

—Si.
—Donchs volaverunt que diu aquell.
¿Sab la unitat de fueros?
—Prou que la se
—Donchs no n' hi ha de fets. Sab la llibertat de associació?
—Tampoch?....
—Tampoch? Sap.....
—Calli home y fassin un gran favor.
—Digui.
—Vagi á França y digui á donya Isabel que torni, perque encara estem aixis mateix.

—Lo ministeri sembla que té molts fueros.
—Sent aixis ja 's compren que 'l bon jan de 'n Romero Ortiz no vulgui la unitat.

—¿Quants anys te V.?
—Vint per servirlo.
—Ja está fresch, aquest any entra en la quinta.
—¿Si? Donchs fa ve de dirrho perque votaré un republicá. A veurer si logro fer treurer las quintas.
—Oh jo li diré per ser soldat ja es bo pero per votar no.
—D' ahont ho ha tret aixó?
—Vaja! llegeixi la lley electoral.

Qui no vulgui passar per la lley de capitació, no te mes remey que ferse decapitar.

Ah! si, tot desseguit, aviseulo al senyor govern. ¿Vol callar home? Tira, cualsevol se 'n rigui d' aquest modo de dar la llibertat de reunió. ¡Avisar ab 24 horas de temps! Y donchs y 'l que 's vulgui reuni d' aquí duas horas com ho arregla.

En habenthi un sol home armat, diu la lley que la reunió deixa de ser pacífica. Jo crech que en habenthi un home armat.... Qui ha un home armat y res mes. Mireu que te polendingues publicar una lley tant conservadora l' endemà de haberse sublevat lo pais en pes.

¡Abaix los obstacles tradicionals! Veusaquí lo que deyan los revolucionaris. Han vingut los obstacles tradicionals y ja se 'n posem de no tradicionals.

De Esparraguera 'ns diuhen, que 'l rector de aquella parroquia fa molts anys que no té obrers y aixis es que ell te que cuidar-se de tot y no fa res.

—Se m' ha prohibit assistirhi, respongué la duquesa en veu baixa.

—¿Prohibit? ¿Qui?
—Cárlos de Duras.
—¿Y per qué?
—Perque t' estimo, y sab bé que si 't vejés, desgraciada y humiliada, tal volta l' hauria maleit!.

—¿Estimada germana!
—¡Oh! digné la duquesa de Duras, ¡si sapiguesses quant ansiaba escoltar eixas duas paraulas, testimonis de ton fidel report! Mes apresurem-nos á gosar de aquest moment d'itxós, Joana; que si he pogut arribar á ton costat, es sense sapiguerho en Cárlos, que té un plaer cruel en separarme de tot lo que amo en lo mon. Per fortuna Deu no ha permés que vingrés á Nápoli sense que tornés á veurer á ma germana, y m' ha donat alguns moments de llibertat! Lo duch s' embolicá com pots figurarte en una llarga capa y sortí misteriosament del Castell-Nou, sense dirme ahont anaba, ni cuan tornaria... Per aixó vaig á deixarte aviat, perque si sapigués que estaba ab tu...

—¿Quina raresa! Allavors lo duch de Duras...
—No vol que estime á ma germana.
—Ab tot, t' ha portat aquí...
—Si... pera emportarse tot seguit... Demá tornarem á Provença.

—¿Y quin motiu imperiós...?
—Ho conech. A tota costa vol allunyarme de tu.

La reina mirá á Maria ab ansietat, y li digué:
—M' assombras germana. Ja sabia jo que mon cusí de Duras era impetuós en sa cólera y cego en son odi. Fins hi hagué un temps en que tractá de embolicarme en lo projecte mes espantós, lo mes abominable... ¡Ah! allavors, t' ho juro, no era amich de 'n Andréu! Pero deixem aixó. Ja sabia que al contar

—¿Qué dieu!

—Dich, senyor, que desde que habeu arribat á aquest pais sols he sentit una ambició, un desitj, un pensament: mantenir en vostres mans lo ceptre que se vos vol treurer, y lliurarvos de vostres opresors; y pera conseguirho no he reulat devant sap necessitat... No podia trobarvos amichs... vos he reclutat partidaris entre 'ls enemichs de Joana. Entre las defeccion que mes han perjudicat á son partit deu contarse la del duch de Duras.

—¡Oh! esclamá 'l rey fent un mohiment de espant.
—Ja sé que desconfieu de ell, replicá fray Angel. Apesar de que vos ompla de adulacions, lo temeu; y teniu rahó, perqué ell volia 'l trono de Nápoli y vos sou qui 'l separá de ell. Pero en politica tot pot usarse, y las pitjors qualitats, la mateixa vice sa y l' hipocresia poden esser útilment explotadas. Avans de desposar á Maria, la germana de la reina, Cárlos de Duras habia estimat á sa cusina y 's proclamaba son partidari més acèrrim. Apartat per ella, ha tornat cap á nosaltres. Desde aquest dia, per ambició ó per despit, hem adquirit sa influencia: m' he aprofitat de ella, senyor, sense compromérvos per una confiança cega, perqué sé en que consisteix son sacrifici: serveix la rey per pérdrer a la reina; es nostre, perqué ha deixat de esser de Joana. No es un amich, es un instrument de que 'm serveixo. Necessitabam un apoyo fora de nostres bons servidors húngaros, y Cárlos de Duras reunia totas las condicions de l' aliansa qu' ens feya falta. Déu á ma intervenció l' haber obligut del Papa Climent la dispensa necessaria pera son matrimoni ab Maria de Anjou, y aquest servey bé 'n mereixia un altre. Lo captarse la vostra bona voluntat y la meua, es l' objecte de haber sortit de Nápoli un mes ha.

—¿Pera?...

En primer lloch, la població té un cementiri 'l mes descuidat de Catalunya, essent aixís que 'ls nixos se pagan tres vegades mes de lo que valen. Després l' indicat rector cobra tot lo perteneixent á cults, que son uns cent cinquanta duros, y no se sap á qué 's destina aquesta cantitat, pus no 's veu res. Per últim las cadiras de l' iglesia, arrendadas, valen dos cents duros l' any, sense 'ls funerals, que tot lo mon paga pera l' obra, y no hi ha obrers.

Lo senyor rector sabrá 'l que 's fa dels fondos, ja ningú 'n sap res y deixa abandonats l' iglesia y 'l cementiri, y sense recursos aquella bona gent de totes las confrarias. ¿Que pot se 'ls confita? ¿No fóra del cas, nombrá obrers, per Sufragi universal, y que aquestos demanessen comptes á qui 'n deu dar?

Hem vist una fulla que 's titula «Lley popular,» contenint los *Drets del home y del ciutadà*. Se reparteix gràtis, en especial entre la classe obrera, y conté máximas saludables pel Poble. Recomenem á aquet que se 'n fasse cárrech,

A ne'ls capellans la criada se 'ls torna *respundona*. Tothom murmura d' ells, tothom 'ls censura;

y com si aixó fos poch, ara ha sortit un nou periódich ab lo titol inginyós de *la Trona*, destinat exclusivament á estractar cuants sermons se fassin en lo Bisbat de Barcelona. Li desitjem llarga vida perque mentres visqui los capellans desvergonyits —també n' hi ha que no ho son,—ho serán menos.

¿Que no ho saben? La *crónica de Cataluña*, es á dir la *ex-corona* trobá que no s' haurian de fer manifestacions pacíficas perque diu, ab ellas s' espanta á la gent timorata. Y donchs ¿que vol? que las fem belicosas? Al principi podrà ser que s' espanti la gent, perque es clar, com no hi havia educació política..... pero á poch á poch s' hi avesará! Per altra part dijous se feu la manifestació sense que 's tanqués cap botiga y sense que la gent deixes de anar pe 'ls carrers.

Ara cuan se celebri una reunió, s' haurá de posar un carrabiner á la porta per mort d' registrar de un á un á tots los concurrents. La rahó es molt senzilla. Com en habenthi un sol ciutadà armat ja la reunió pert lo carácter de pa-

cífica y per lo tant s' ha de disódrer, resulta que 'l registre ha de ser ben escrupulós, y per ço ningú com un carrabiner.

En una reunió.

—Tú deixam lo cortaplomas per fer punta al llapis, que vull estractar aquest discurs.

L' altre prou li vol donar, pero en aquell moment surt un municipal y diu:

—Que 's disolgui la reunió.

Varios indignats:

—¿Y per qué?

—Perque he vist un ciutadà armat.

—Que me 'n diu de 'n Sa-gasta.

—Que se gasta.

Ho creurian que tinch por qu' en Serrano 'n farà una partida serrana?

—No tingui por home.

—Es que á qui no te por, á voltas n' hi fan.

Estampa de EL PORVENIR, á carrech J. Medina Tallers, 53,—1868

—Pera la cort de Avinyó.

—¿Prop del Papa?

—Sí, prop del Papa Climent. La missió que li he confiat al duch es...

—Titubejeu... ¿quin misteri?

—Permitume senyor, que vos l' amague. Sento habervos dit tant, perqué no voldria donarvos una esperansa... que després... pero tingueu paciència, y aviat...

En aquest moment se sentí un llarch rumor vers lo Castell-Nou, y un núvol de pols s' aixecá en lo pont llevadis. Lo monjo maná als remers que remessen vers lo palau.

—O m' enganyo molt, li digué á Andreu, ó ja ha arribat lo duch que 'ns porta d' Avinyó la contestació que esperaba.

Andreu estaba pensatiu y no exigia mes explicacions. En poch temps arribaren al palau.

Una comitiva numerosa omplia 'ls salons del Castell-Nou, y 'ls clarins anunciaban l' arribada de un poderós personatge. Lo duch de Duras y sa esposa Maria de Anjou acababan efectivament de arribar.

Carlos manifestá al moment lo desitj de conferenciar secretament ab fray Angel. En aquesta curta entrevista, acordaren que, en atenció á la importancia de la nova que 'l duch portaba, se reuniria tota la cort, a fi de que la nova fos proclamada ab la possible solemnitat.

Al moment que s' hagueren separat los conferenciants, lo dominich se doná pressa á organisarho tot. En tal ocasió desplegó sa habilitat. Foren invitats tots los amichs del rey, y molt poch dels de la reina.

Al cap de una hora tot estaba corrent. Joana estaba á un estrem del saló, escullit pera l' assambla, rodejada de molts pochsservidors, y al altre 'l rey acompanyat de tots los seus.

Entrá 'l duch y digué:

—Gracias á Déu, senyor, pel favor senyalat que 'm concedeix permetent que vos presente de part de nostre Sant Pare Climent VI la butlla que vos confereix lo titol de rey de Sicília y de Jerusalem, y fixa en vuit dias vostra coronació.

Mancan paraulas pera descriurer la emoció llarga y terrible que s' apoderá de tothom. Al costat del rey, retronan frenétich aplausos; al de la reina, hi ha un silenci de dupte y admiració.

Tothom se 'n aná. La reina, ab una conmovió menor que sa sorpresa, indicá que desitjaba quedar-se sola. Pero al anársen, una de sas cambreras li doná un bitllet, que ella, trémula, obrí. No pogué dissimular la tristesa que cobria son rostre: llegí depressa la carta; cada frasse responia á un sentiment del seu cor. Plegá 'l bitllet y entrá á sas habitacions.

Lo bitllet era una carta de amor. Lo qui l' havia escrit era un dels caballers mes camplerts de Nápolis, y 's deya Bertran de Artois. Joana s' acostá á la finestra, contemplaba l' espectacle de un cel sembrat de núvols y de estrelles. Encara rellegia l' afortunat bitllet, y murmurá:—¡Oh! ¡que se 'm endonnan los encarnisats esforços de aqueix rey débil y de sos consellers impotents! So bella... so amada... una senya meva... y demá tindré á mos peus á Nápolis.

Lo primer pensament de Joana fou pera Bertran de Artois. Lo segon pera sa germana. S' havia dit que Maria acompanyaba al duch, son marit, y s' estranyaba de que després de l' amistat tant tendra que las havia juntat, y sobre tot després de tant llarga ausencia, no tingués desitjos de véuerla.

De repent, senti soroll de passos, se girá:

—¡Maria! esclamá obrintli 'ls brassos.

—¡Oh! calla, digué Maria.

—¿Que hi há? replicá la reina; ¿y perqué no t' he vist en la reunió?